

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3628

Vragen van het lid **Kerseboom** (FVD) aan de Minister-President over *het cancelen van het Regiment Van Heutsz tijdens de Nationale Indiëherdenking*. (ingezonden 18 augustus 2023).

Antwoord van Staatssecretaris **Van Ooijen** (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) (ontvangen 13 september 2023). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2022–2023, nr. 3512.

Vraag 1

Bent u op de hoogte van het feit dat de *Stichting Nationale Herdenking 15 augustus 1945* het Regiment Van Heutsz heeft gecancelled tijdens de Nationale Indiëherdenking?¹

Antwoord 1

De stichting Nationale herdenking 15 augustus 1945 is onafhankelijk en bepaalt zelf hoe de nationale herdenking op 15 augustus wordt vormgegeven. Om de diversiteit van de militaire inzet in de strijd tegen Japan aandacht te geven, heeft de stichting besloten om voortaan de vaandels van de meest betrokken militaire onderdelen jaarlijks te rouleren. Ik ben ermee bekend dat dit jaar het vaandel met vaandelwacht van de Onderzeedienst van de Koninklijke Marine aanwezig was tijdens de herdenking en dat het Regiment Van Heutsz onderdeel uitmaakt van het door de organisatie opgezette roulerend systeem.

Vraag 2

Kunt u verduidelijken wat de herdenkingsorganisatie bedoelt met het «rouleren» van de vaandels?

Antwoord 2

De diversiteit van de militaire inzet in de strijd tegen Japan verdient aandacht, aldus de stichting Nationale herdenking 15 augustus 1945. Daarom is besloten voortaan de vaandels van de meest betrokken militaire onderdelen jaarlijks te rouleren. In 2023 was de vaandelwacht van de Onderzeedienst

¹ «Omstreden Van Heutsz Vaandel niet bij drukbezochte Nationale Indiëherdenking», Omroep West, 15 augustus 2023, <https://www.omroepwest.nl/nieuws/4747611/omstreden-van-heutsz-vaandel-niet-bij-drukbezochte-nationale-indieherdenking>.

van de Koninklijke Marine aanwezig. Het Regiment Van Heutsz maakt ook onderdeel uit van dit roulerend systeem.

Vraag 3

Kunt u garanderen dat het rouleren geen voorbode is voor het definitief schrappen van het Regiment Van Heutsz tijdens de herdenking?

Antwoord 3

De stichting Nationale herdenking 15 augustus 1945 is onafhankelijk en bepaalt zelf hoe de herdenking wordt vormgegeven.

Vraag 4

Hoe beoordeelt u het doordrukken van deze omstreden wijziging zonder overleg met slachtoffers en nabestaanden?

Antwoord 4

Tijdens de Nationale herdenking 15 augustus 1945 wordt stilgestaan bij alle bevolkingsgroepen in voormalig Nederlands-Indië die het slachtoffer waren van de oorlog tegen Japan, waaronder Molukkers, Indo-Europeanen, Europeanen, Papoea's, de Joods-Indische, Chinees-Indonesische gemeenschap en Indonesiërs. De stichting Nationale herdenking 15 augustus 1945 probeert een herdenking te organiseren met erkenning en respect voor de vele verschillende perspectieven van deze oorlog. De aandacht voor de diversiteit van militaire inzet tegen Japan past hierbij.

Vraag 5

In hoeverre kijkt u kritisch naar de «verindonesisering» van de Indiëherdenking?

Antwoord 5

Op 15 augustus worden alle slachtoffers van de oorlog tegen Japan en de Japanse bezetting van voormalig Nederlands-Indië herdacht. De Indonesische slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog horen hierbij. Dat is reeds lange tijd de beleidslijn van de organiserende stichting.

Vraag 6

Hoe beoordeelt u de rol van de Indonesische ambassadeur tijdens de officiële ceremonie van de Nationale Indiëherdenking? Begrijpt u de zorgen van veel Indische Nederlanders die deze nieuwe rol van de Indonesische ambassadeur als zeer kwetsend beschouwen vanwege het Indonesische geweld tijdens de Tweede Wereldoorlog en de Bersiap?

Antwoord 6

Zoals ik al aangaf in het antwoord op vraag 4, wordt tijdens de Nationale herdenking 15 augustus 1945 stilgestaan bij alle bevolkingsgroepen in voormalig Nederlands-Indië, als onderdeel van het toenmalige Koninkrijk der Nederlanden, die het slachtoffer waren van de oorlog tegen Japan, waaronder miljoenen Indonesiërs. In dit licht wordt de ambassadeur van Indonesië al vele jaren uitgenodigd om gezamenlijk bij onze gedeelde geschiedenis en alle slachtoffers stil te staan. De ambassadeur legt al vele jaren een krans. In de beantwoording van Kamervragen hierover vorig jaar, heb ik reeds aangegeven dat ik besef dat er binnen de Indische gemeenschap verschillend wordt gedacht over een rol van de Indonesische ambassadeur.² Een deel vindt dit onwenselijk, met name door de naoorlogse verhoudingen. Vanwege de complexe geschiedenis, die tot op de dag van vandaag bij veel mensen en families doorwerkt, is dat begrijpelijk. Anderen spreken juist hun waardering uit voor een inclusieve aanpak waarbij alle slachtoffers van de oorlog tegen Japan binnen ons Koninkrijk worden herdacht.

Vraag 7

Hoe beoordeelt u het doordrukken van deze omstreden wijziging zonder overleg met slachtoffers en nabestaanden?

² Tweede Kamer, vergaderjaar 2021–2022, Vragen 2022Z15541.

Antwoord 7

Nederland kent een herinnerings- en herdenkingscultuur waarbij ontwikkelingen in de samenleving leidend zijn. De stichting Nationale herdenking 15 augustus 1945 beweegt hierin mee en probeert een zeker evenwicht te vinden tussen alle verschillende opvattingen die er over de herdenking bestaan. De stichting is op de hoogte van de verschillende zienswijzen die binnen de gemeenschap bestaan. De stichting overlegt jaarlijks met haar raad van advies, donateurs en aangesloten organisaties over de aard en inhoud van de herdenking.

Vraag 8

Bent u op de hoogte van de resultaten van De Indische Peiling³, uitgevoerd door de Federatie Indische Nederlanders (FIN), waaruit blijkt dat 83 procent van de Indische Nederlanders niet zit te wachten op het «dekoloniseren» van de Indiëherdenking en waaruit tevens blijkt dat een substantieel deel zich ergert aan het wijzigen en schrappen van rituelen/gebruiken tijdens de Indiëherdenking?

Antwoord 8

Ik ben niet op de hoogte van deze peiling.

Vraag 9

Hoe beoordeelt u het feit dat tijdens de Nationale Indiëherdenking geen enkele keer is verwezen naar met Japan collaborerende Indonesiërs? Waarom wordt dit pijnlijke feit met de mantel der liefde bedekt?

Antwoord 9

De sprekers beslissen zelf waarover zij willen spreken. Ik heb met waardering geluisterd naar hun bijdragen.

Vraag 10

Wat vindt u ervan dat de *Stichting Nationale Herdenking 15 augustus 1945* zwicht voor geweld en intimidatie, nu het Regiment Van Heutsz is gecancelled en een prominente rol voor de Indonesische ambassadeur is doorgevoerd, nadat (pro-)Indonesische activisten daags voor de Nationale Indiëherdenking het monument hebben beklad met beledigende en racistische leuzen?

Antwoord 10

Het voorval waaraan wordt gerefereerd, vond plaats op 14 augustus 2020 en niet daags voor de herdenking van dit jaar. Verder gaf de stichting Nationale Herdenking 15 augustus 1945 vorig jaar al aan mij aan dat er geen sprake was van intimidatie of geweld die hebben geleid tot wijzigingen. Ook dit jaar is dat niet het geval.

Vraag 11

Welke stappen gaat u ondernemen om ervoor te zorgen dat de Nationale Indiëherdenking een Nederlandse herdenking blijft die recht doet aan de ervaringen van Indische Nederlanders?

Antwoord 11

De Nationale herdenking op 15 augustus probeert recht te doen aan ervaringen van alle slachtoffers van de oorlog tegen Japan, waaronder Indische Nederlanders. Ik steun de organisatie in deze zoektocht. Ik ben niet voornemens hierin stappen te ondernemen.

Vraag 12

Bent u bereid om in overleg te treden met vertegenwoordigers van de Indische gemeenschap en organisaties zoals de FIN om een passende oplossing te vinden voor de genoemde zorgen en bezwaren met betrekking tot de Indiëherdenking?

³ «Ruime meerderheid wil dat bestuur Indiëherdenking opstapt om prominente rol Indonesische ambassadeur», FIN, 14 augustus 2023, <https://www.federatie-indo.nl/2023/08/14/ruime-meerderheid-wil-dat-bestuur-indieherdenking-opstapt-om-prominente-rol-indonesische-ambassadeur/>.

Antwoord 12

Ik voer geregeld gesprekken met verschillende vertegenwoordigers en organisaties van de Indische gemeenschap, waarbij veel verschillende onderwerpen de revue passeren. Ik zie geen aanleiding om specifiek in gesprek te gaan over de Nationale herdenking 15 augustus 1945.

Vraag 13

Kunt u deze vragen afzonderlijk en zo spoedig mogelijk beantwoorden?

Antwoord 13

Ja, dat is mijn inzet.